

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci

žalobce: O. K., narozený X
bytem X
zastoupený advokátkou Mgr. Gabrielou Šťastnou
sídlem Hradiště 97/4, 400 01 Ústí nad Labem

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2023, č. j. MPSV-2023/262897-916,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 15. 12. 2023, č. j. MPSV-2023/262897-916, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 2 600 Kč do třiceti dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včasnou žalobou podanou prostřednictvím své právní zástupkyně domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2023, č. j. MPSV-2023/262897-916, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Ústí nad Labem, kontaktní pracoviště Litvínov, (dále jen „úřad práce“) ze dne 25. 5. 2023, č. j. 33521/2023/LTV, (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byl podle § 4 odst. 1, § 8, § 9, § 11 a § 13 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, (dále Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

jen „zákon o sociálních službách“) zamítnut návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od června 2022 a bylo rozhodnuto poskytovat mu příspěvek na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně, s tím, že je považován za osobu závislou na pomoci jiné osoby ve II. stupni – středně těžká závislost. Současně žalobce navrhl, aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit žalobci náklady soudního řízení.

Žaloba

2. Žalobce v žalobě namítal, že závěry obsažené v posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí neodpovídají lékařským zprávám, z nichž mělo být při posouzení potřeb vycházeno. Nedošlo k dostatečnému posouzení jeho zdravotního stavu. Proti jiným žadatelům s obdobným handicapem byl bezdůvodně znevýhodněn a napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu.
3. Sdělil, že je od narození prakticky nevidomý a zároveň trpí celiakií spojenou s nutností přísné bezlepkové diety. Vzhledem ke svému handicapu není bez dopomoci schopen zvládnout v přijatelném standardu životní potřeby stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena.
4. Žalobce konstatoval, že žádost o zvýšení příspěvku byla reakcí na snížení dříve poskytovaného příspěvku, proti kterému se rovněž opakovaně bránil správní žalobou. Dodal, že vzhledem ke skutečnosti, že jeho zdravotní stav je setrvalý a neměnný, jsou obě řízení provázána. Uvedl, že jeho zdravotní stav byl v obou řízeních opakovaně posuzován různými posudkovými komisemi. Směrem k poslednímu posudku posudkové komise v Ostravě ze dne 30. 11. 2023, dle kterého poznal základní barvy, což znamená, že si význam barev uvědomuje a umí si je představit a rozeznat, uvedl, že tento závěr posudková komise učinila z jedné opakovaně přepisované poznámky ve zprávě MUDr. Z. Podotkl, že tato poznámka hovoří o vyšetření provedeném v ranném věku, v současné době barvy nevidí, ani si je neuvědomuje a neumí si je představit. Dodal, že je na samé hraně praktické a úplné slepoty, neboť rozeznává jen světlo a tmou (světlocit). K uvedeným skutečnostem předložil správnímu orgánu zprávu oční lékařky MUDr. B. ze dne 31. 5. 2025 a zprávu obvodní lékařky MUDr. Š. ze dne 5. 12. 2023, v jejíž péči je od narození.
5. Žalobce sdělil, že v rozhodné době byl rovněž posuzován pro účely invalidního důchodu, kdy podle posudku ze dne 6. 6. 2022 je rozhodující příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu postižení uvedené v kapitole VII., položce 2a přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity, tedy praktická nevidomost obou očí, přičemž toto postižení je hodnoceno téměř srovnatelně s úplnou slepotou.
6. Namítal, že chybný závěr posudkových lékařů o rozsahu jeho zrakového postižení má zjevný dopad na hodnocení jeho schopnosti zvládat jednotlivé základní životní potřeby. Dle přesvědčení žalobce je možné rozpor mezi posudkovým zjištěním a faktickým stavem odstranit znaleckým posudkem a navrhl, aby jej soud nechal vypracovat.
7. Dále namítal, že posudková komise v Ostravě, na rozdíl od dřívějších posudkových hodnocení, neuznala jako nezvládnutou základní životní potřebu stravování. Vyjádřil nesouhlas s odůvodněním žalovaného, že tento rozpor byl řádně vysvětlen, resp. nebylo vysvětleno, proč byl v této konkrétní potřebě upřednostněn posudek posudkové komise v Ostravě před posudkem posudkové komise v Ústí nad Labem. V této souvislosti žalobce

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

odkázal na vyjádření prof. MUDr. B., Ph.D., ze dne 19. 4. 2022, týkající se jeho schopnosti připravovat si samostatně potravu s ohledem na nutnost bezlepkové diety. Poznamenal, že žalovaný měl toto vyjádření k dispozici, ale zjevně k němu nebylo přihlédnuto.

8. Vyjádření žalovaného v žalobě ohledně instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016 (dále jen „instrukce“) označil žalobce za nesprávnou interpretaci. V případě prakticky nevidomé osoby by závěr posudkové komise o schopnosti zvládat konkrétní životní potřebu měl být odůvodněn více než jen obecnými odkazy na facilitátory.
9. K možnosti užívání různých facilitátorů poukázal na § 1 odst. 2 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) a dodal, že žije na malém městě v pohraničí, kde je velmi špatná dostupnost služeb pomáhajícím nevidomým, a tedy má malou možnost se k uváděným facilitátorům dostat a naučit se s nimi pracovat. Poznamenal, že rodiče ho vedli celý život k samostatnosti o čemž svědčí i skutečnost, že vystupuje v divadle Karlín a studuje v Praze. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že za sociální prostředí pro posouzení schopnosti zvládat základní životní potřeby je nutno považovat i lokalitu, v níž posuzovaný vyrůstal a žije, jakož i dostupnost služeb v místě.
10. Žalobce sdělil, že potřebuje každodenní asistenci při servírování, porcování a přemisťování stravy, při výběru vhodného, čistého a nepoškozeného oblečení i při zvládání tělesné hygieny. Dodal, že v rámci posudku ze dne 7. 9. 2022 byly uznány jako nezávládnuté i základní životní potřeby obouháně a tělesná hygiena.
11. Žalobce konstatoval, že žalovaný řádně neodůvodnil rozpor v odlišném hodnocení zvládání základních životních potřeb s ohledem na hodnocení stupně závislosti z roku 2020, sociální šetření, instrukci a hodnocení stupně závislosti u osob s obdobným handicapem. K nedostatečnému odůvodnění rozporů žalobce poukázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 11. 2014, č. j. 22 A 92/2013-60.
12. Žalobce shrnul, že vytčeným pochybením žalovaný porušil zásady správního řízení dle § 2 odst. 4, § 3, § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „správní řád“), neboť jeho potřeby vyhodnotil bezdůvodně rozdílně, nevycházel ze skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti, při hodnocení důkazů překročil meze správního uvážení, nevypořádal se se všemi jeho námitkami a své rozhodnutí nedostatečně odůvodnil.

Vyjádření žalovaného k žalobě

13. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž zrekapituloval průběh správního řízení a navrhl žalobu zamítnout. Žalovaný dodal, že ve správním řízení bylo postupováno v souladu s platnými právními předpisy. Poznamenal, že ve věci již jednou rozhodoval, kdy rozhodnutí úřadu práce zrušil a věc mu vrátil k novému projednání. Žalovaný uvedl, že nechal vypracovat posudek u posudkové komise v Ústí nad Labem a vzhledem k námitkám uplatněným v odvolacím řízení byl vyžádán srovnávací posudek u posudkové komise v Ostravě. Konstatoval, že v napadeném rozhodnutí se vypořádal s námitkami případné podjatosti posudkové komise. Připomněl, že posouzení důsledků zdravotního postižení je individuální záležitostí a jedná se o odborně medicínskou věc, kterou hodnotí posudkové komise. Dle žalovaného nelze mít o odbornostech posudkových komisí v Ústí nad Labem ani v Ostravě pochybnosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

14. Podotkl, že při rozhodování vycházel z odborných posudků posudkových komisí a vyjádřil nesouhlas s námitkou nedostatečného posouzení zdravotního stavu žalobce. Sdělil, že se nemůže vyjádřit k námitce týkající se bezdůvodného znevýhodňování žalobce oproti jiným žadatelům s obdobných handicapem, neboť nezná zdravotní stav jiných žadatelů a současně se jedná o individuální posouzení s tíží funkčních důsledků onemocnění na schopnost zvládat jednotlivé základní životní potřeby, což může být u každého posuzovaného jedince jiné. Z důvodu nedisponování odborným medicínským vzděláním se rovněž nemohl vyjádřit k chybnému hodnocení lékařských zpráv či posuzování invalidity a odkázal na vypracované posudky.
15. K rozdílnému hodnocení základní životní potřeby stravování žalovaný odkázal na posudek posudkové komise v Ostravě, která rozdílné hodnocení zdůvodnila. Měl za to, že nedošlo k porušení § 2 odst. 4, § 3, § 50 odst. 4 ani § 68 odst. 3 správního řádu.

Posouzení věci soudem

16. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
17. Smyslem zákona o sociálních službách je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 téhož zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (mezi účastníky není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobce splňuje), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce. Podle § 8 uvedeného zákona osoba (starší 18 let), která vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby, se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb. Dle § 9 uvedeného zákona se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 téhož zákona).

18. V § 1 odst. 4 vyhlášky je uvedeno, že za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
19. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví vyhláška. Dle § 2 odst. 1 uvedené vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Dle § 2a uvedené vyhlášky, pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
20. V příloze č. 1 vyhlášky jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby.
21. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**mobilita**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzi po schodech v rozsahu Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.

22. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**orientace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí a v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
23. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**komunikace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
24. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**stravování**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, stravu rozdělit na menší kousky a naservírovat ji, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
25. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**oblékání a obouvání**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
26. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**tělesná hygiena**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
27. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**výkon fyziologické potřeby**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
28. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o zdraví**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
29. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**osobní aktivity**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
30. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o domácnost**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení a udržovat pořádek.
31. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobce dne 13. 6. 2022 podal návrh na změnu výše priznaného příspěvku na péči, který pobíral ve výši 4 400 Kč měsíčně od dubna 2022 (II.

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

stupeň závislosti – středně těžká závislost – pro osoby starší 18 let věku). Následně bylo dne 21. 6. 2022 provedeno v místě bydliště žalobce sociální šetření, v němž bylo k žalobcem zpochybněným základním životním potřebám zjištěno následující. Ke stravování bylo zjištěno, že žalobce má celiakii a musí dodržovat bezlepkovou dietu, kterou striktně dodržuje. Snídani, svačiny, oběd a večeři mu chystá, vaří a připravuje matka, která mu jídlo i krájí a ohřívá. Jídlo si z lednice nebere, neboť se bojí, že si vezme něco jiného. Nerozezná vhodné potraviny a není schopen si přechystat složení. Při jídle používá spíše hluboký talíř. Je schopen si nalít studené pití do skleničky pomocí signalizační odměrky na pití. Kávu nebo čaj si sám neudělá. V případě, že chce kávu, tak je schopen podle odměrky ji zalít, ale není schopen si tam dát mléko, protože by to přelil. Jídlo není schopen přemístit na místo konzumace, vše zajišťuje matka, která taktéž obstarává nákupy bezlepkových potravin. K oblékání a obouvání bylo zjištěno, že žalobce si není schopen vybrat vhodné oblečení ze skříně a obutí přiměřené okolnostem. Věci mu chystá matka, připravuje mu vhodné oblečení do školy, na sport a společenské aktivity. Není schopen se vhodně obléknout vzhledem k počasí a není schopen rozeznat barvy. Rub a líc rozezná, ale nerozezná je u bežešvého oblečení. Pokud má oblečení přichystané, tak se oblékne a obuje sám. Matka mu musí kontrolovat čistotu oblečení. Je schopen si zapnout zipy, ale knoflíky mu často dělají problém, rovněž si neumí zavázat kravatu. Péči o prádlo zajišťuje matka včetně věšení a žehlení. K tělesné hygieně bylo zjištěno, že podle hmatu je žalobce schopen použít hygienické zařízení. Při ranní hygieně potřebuje pomoc matky, která mu musí připravit kartáček a dát na něj pastu, poté si sám vyčistí zuby. Na tekutém mýdle má gumičku, aby jej pomocí hmatu poznal. Je schopen sám vlézt do sprchového koutu, namydlit a osušit jednotlivé části těla. Matka mu pomáhá s mytím vlasů, stíhá mu nehty. Holení zvládá pouze s pomocí druhé osoby. Má k dispozici elektrický strojek, ale často láme břity a matka ho musí doholit. Při úpravě vlasů je nutný dohled sestry.

32. Dne 7. 9. 2022 byl vypracován posudek o zdravotním stavu žalobce posudkovou lékařkou MUDr. I. P. Posudková lékařka konstatovala, že žalobce nezvládá základní životní potřeby orientace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví a péče o domácnost. Dle posudkové lékařky tedy žalobce nezvládal šest základních životních potřeb. Žalobce k tomuto posudku uplatnil námitky, ke kterým se vyjádřila posudková lékařka ve vyjádření ze dne 2. 11. 2022. Na základě uvedeného posudku bylo vydáno rozhodnutí úřadu práce ze dne 24. 11. 2022, kterým byl návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči zamítnut. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání. O dovolání žalobce rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 10.1. 2023, kterým zrušil rozhodnutí úřadu práce ze dne 24. 11. 2022 a věc mu vrátil k novému projednání, neboť posudek posudkové lékařky ze dne 7. 9. 2022 shledal rozporný ohledně posouzení základních životních potřeb komunikace a osobní aktivity, a tedy posudek označil za nepřesvědčivý, nejednoznačný a neúplný.
33. Následně dne 23. 2. 2023 byl vypracován nový posudek o zdravotním stavu žalobce posudkovou lékařkou MUDr. I. P. Posudková lékařka konstatovala, že žalobce nezvládá základní životní potřeby orientace, komunikace, stravování, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Dle posudkové lékařky tedy žalobce nezvládal šest základních životních potřeb.
34. Na základě uvedeného hodnocení bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí ze dne 25. 5. 2023, kterým byl návrh žalobce na změnu výše příspěvku od června 2022 zamítnut. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce včasné odvolání.

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

35. Žalovaný následně v odvolacím řízení nechal posudkovou komisi v Ústí nad Labem zpracovat posudek o stupni závislosti žalobce ze dne 14. 8. 2023. Z posudku ze dne 14. 8. 2023 vyplynulo, že žalobce nezvládá šest základních životních potřeb – orientace, komunikace, stravování, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. K závěrům posudku ze dne 14. 8. 2023 se žalobce vyjádřil tak, že nesouhlasil s uznáním za samostatně zvládnuté základní životní potřeby oblékání a obouvání a tělesná hygiena, které byly posudkem ze dne 7. 9. 2022, tedy již v době jeho dospělosti uznány za nezvládnuté. Žalobce rovněž namítal podjatost posudkové lékařky MUDr. P., která vypracovávala předchozí posudky.
36. S ohledem na námitky žalobce nechal žalovaný vypracovat srovnávací posudek posudkovou komisí v Ostravě. Posudková komise v Ostravě v posudku ze dne 30. 11. 2023 dospěla k závěru, že žalobce nezvládá pět základních životních potřeb – orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Směrem k posudku ze dne 30. 11. 2023 žalobce s ohledem na chybnou interpretaci očních nálezů doložil zprávu oční lékařky a obvodní lékařky a žádal doplnění posudku s ohledem na přiložené zprávy. Vyjádřil nesouhlas s uznáním za samostatně zvládnuté základní životní potřeby stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena. Rovněž se vyjádřil k podkladům rozhodnutí, kde popsal jednotlivé aktivity, které nezvládá v rámci základních životních potřeb orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost
37. Žalovaný následně na základě posudku ze dne 30. 11. 2023 vydal napadené rozhodnutí, kterým zamítl odvolání žalobce a potvrdil prvostupňové rozhodnutí.
38. Ve správním řízení odvolací námitky žalobce směřovaly s ohledem na závěry prvostupňového rozhodnutí na to, že žalobce kromě uznaných základních životních potřeb orientace, komunikace, stravování, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost, nezvládá rovněž základní životní potřeby oblékání a obouvání a tělesná hygiena. Posudková komise v Ústí nad Labem v posudku ze dne 14. 8. 2023 uznala žalobci shodně jako posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení Most jako nezvládnuté základní životní potřeby orientace, komunikace, stravování, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Posudková komise v Ostravě ve srovnávacím posudku ze dne 30. 11. 2023 uznala žalobci shodně jako posudková komise v Ústí nad Labem jako nezvládnuté základní životní potřeby orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Avšak na rozdíl od posudkové komise v Ústí nad Labem žalobci neuznala jako nezvládnutou základní životní potřebu stravování.
39. Soud dále poznamenává, že žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že podkladem pro rozhodnutí byl srovnávací posudek vypracovaný posudkovou komisí v Ostravě, současně však přihlédl i k přezkumu provedenému posudkovou komisí v Ústí nad Labem, kdy členem komise byl oftalmolog. Jakkoli je z napadeného rozhodnutí zřejmé, že žalovaný vycházel zejména z posudku posudkové komise v Ostravě, tak vzhledem k této skutečnosti se soud okrajově též zabýval posouzením provedeným posudkovou komisí v Ústí nad Labem.
40. Žalobce v žalobě namítal, že s ohledem na své zdravotní postižení nezvládá kromě uznaných i základní životní potřeby stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena. Ve vztahu k základní životní potřebě stravování žalobce namítal, že trpí celiakií spojenou s nutností přísné bezlepkové diety a potřebuje každodenní asistenci při servírování, porcování a přemisťování stravy. Současně namítal, že posudková komise v Ostravě na rozdíl od

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

dřívějších posudkových hodnocení neuznala tuto životní potřebu jako nezvládnutou a měl za to, že tento rozpor nebyl řádně vysvětlen. Tuto životní potřebu uznala posudková komise v Ústí nad Labem jako nezvládnutou, s odůvodněním, že s ohledem na nutnost přísné dodržování bezlepkové diety není žalobce schopný si ke konzumaci vybrat hotové potraviny. Stravu mu servíruje a krájí matka a taktéž ji přemísťuje na místo konzumace. Posudková komise v Ostravě k základní životní potřebě stravování uvedla, že u žalobce nejde o úplnou, nýbrž částečnou nevidomost. Žalobce je mobilní bez kompenzačních pomůcek, nemá omezenou hybnost horních ani dolních končetin, oběhově je kompenzovaný, nemá postižení hmatu, má normální kognitivní schopnosti, které při dlouholetém trvání onemocnění a adaptaci na postižení umožňují vykonávání příslušných aktivit v přijatelném standardu za pomoci facilitátorů. Dodala, že žalobce musí mít své bezlepkové potraviny umístěny na stejném místě v lednici a nákup bezlepkových potravin, který zajišťuje matka spadá do základní životní potřeby péče o domácnost. Poznamenala, že žalobce může pro nalévání horkých nápojů používat nádobu se zvukovou signalizací a přenášet je v ne plně nalitém šálku.

41. Soud výše uvedené hodnocení posudkovou komisí v Ostravě považuje za nepřesvědčivé, neboť ze správního spisu i ze žaloby vyplývá, že žalobce trpí praktickou nevidomostí a současně celiakií, kdy musí dodržovat přísnou bezlepkovou dietu. Z uvedeného je zřejmé, že v rámci základní životní potřeby stravování bylo v případě žalobce nutno posuzovat, zda je schopen dodržovat stanovený dietní režim. K tomuto posudková komise v Ostravě toliko uvedla, že žalobce musí mít své bezlepkové potraviny umístěny na stejném místě v lednici a nákup bezlepkových potravin, který zajišťuje matka spadá do základní životní potřeby o domácnost. Toto posouzení považuje soud za nedostatečné, jelikož posudková komise hodnotila možnost stravování toliko v místě bydliště žalobce, ale již ne např. v rámci školy, zaměstnání či v restauraci. Soud k tomuto rovněž poznamenává, že u žalobce si lze jen stěží představit zachování schopnosti výběru hotových potravin a dodržování bezlepkové diety, když není schopen si přechist jejich složení. V této skutečnosti spatřuje soud nepřesvědčivost posudku posudkové komise v Ostravě. Současně ji považuje za rozpornou s posudkem posudkové komise se v Ústí nad Labem, přičemž má za to, že uvedený rozpor nebyl přesvědčivě odůvodněn.
42. Ve vztahu k životní potřebě oblékání a obouvání žalobce namítal, že si nezvládá vybrat vhodné, čisté a nepoškozené oblečení. Posudková komise v Ústí nad Labem v diagnostickém souhrnu mimo jiné uvedla, že žalobce trpí klinicky oboustrannou praktickou slepotou. K základní životní potřebě oblékání a obouvání uvedla: „*Oblékání a obouvání – nezvládání neuznáno, s ohledem na **absenci těžké poruchy funkce HKK i DKK, zraku a duševních schopností není medicínský důvod pro nezvládnutí výběru vhodného oblečení, poznání rubu a líce oblečení, správně vrstvit, oblékání/svlékání, obouvání/zouvání zdravotně vyhovujícího oblečení/obutí ev. s využitím pomůcek. [...] Stran výběru oblečení **dle lékařské dokumentace základní barvocit zachován** případně lze využít facilitátory (malý přístroj s hlasovým výstupem, který je schopný registrovat barvu oblečení), stejně tak k výběru oblečení s ohledem na počasí.***“ (pozn. soudu – zvýraznění doplněno soudem). Posudková komise v Ostravě pak k této životní potřebě v posudku několikrát uvedla, že „*nejde o úplnou nýbrž o částečnou nevidomost [...] **pozná základní signální barvy (červenou, zelenou žlutou, modrou)***“ (pozn. – zvýraznění doplnil soud). Z výše uvedeného je zřejmé, že obě posudkové komise posoudily základní životní potřebu oblékání a obouvání jako zvládnutou i s ohledem na schopnost žalobce rozpoznat základní barvy. K tomuto soud uvádí, že obě posudkové komise měly k dispozici oční nález MUDr. B. ze dne 31. 5. 2023, který rovněž označily jako podklad, ze kterého vycházely při Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

vypracování posudku. Obě posudkové komise z tohoto nálezu rovněž shodně citovaly, kdy uvedly: „*visus nat.: VOP světlocit; VOL: světlocit. Subjektivně stejně, v noci spí dobře, nyní hraje, zpívá ve sboru.*“ Soud však zjistil, že v tomto nálezu, jež je součástí správního spisu, je rovněž uvedeno: „*barvocit dnes výrazně porušený – základní barvy již nerozeznává*“. Na základě shora uvedeného soud ve vztahu k základní životní potřebě oblékání a obouvaní vyhodnotil oba posudky jako rozporné s podkladovou zdravotnickou dokumentací a tím i nepřesvědčivé. Současně soud posudek posudkové komise v Ústí nad Labem vyhodnotil jako vnitřně rozporný, neboť na jedné straně posudková komise uvedla, že žalobce trpí oboustrannou praktickou slepotou, ale zároveň tuto životní potřebu neuznala jako nezvládnutou s ohledem na absenci těžké poruchy zraku.

43. Žalobce rovněž namítal, že nezvládá základní životní potřebu tělesná hygiena. V odvolání konkrétně namítal, že není schopen se oholit. K této životní potřebě posudková komise v Ústí nad Labem uvedla, že její nezvládání je neuznáno. Nejedná se o těžkou poruchu funkce obou horních nebo obou dolních končetin, úplnou ztrátu zraku ani duševních kompetencí bránící provedení celkové hygieny. Žalobce je schopen s využitím hmatu se umýt u umyvadla, manipulovat s baterií, při aplikaci pasty na zubní kartáček lze také využít hmat jako kompenzaci zrakového postižení. Je schopen učesat se nebo pečovat o ústní hygienu. Úprava vlasů a stříhání nehtů není každodenní úkon, holí se pomocí elektrického strojku, pouze je nutná kontrola oholení event. doholení, což lze opět nahradit kontrolou hmatem. Posudková komise v Ostravě se k základní životní potřebě tělesná hygiena vyjádřila na několika místech posudku. V části označené jako komentář k sociálnímu šetření, jenž předchází samotnému posudkovému zhodnocení je uvedeno, že není medicínský důvod pro nezvládání „*tělesné hygieny – celkové hygieny – mytí vlasů, použití kartáčku a zubní pasty, použití elektrického holícího strojku, stříhání vlasů*“ [...] „*tělesné hygieny – chystání mycích potřeb, kontroly provedení mytí, stříhání nehtů*“. Dále posudková komise v této části uvedla: „*když nejde o úplnou, nýbrž částečnou nevidomost, s korekcí +6,0 bil. s Kantenfilterm Zeiss F 80 pro světloplachost pozná základní signální barvy (červenou, zelenou žlutou, modrou), je mobilní bez komp. pomůcek v bytě a venku se také pohybuje po známých trasách, nemá omezenou hybnost horních ani dolních končetin, oběhově je kompenzovaný, není postižení hmatu ani sluchu, má normální kognitivní schopnosti, které umožňují při dlouholetém trvání onemocnění adaptaci na postižení vykonávání příslušných aktivit v přijatelném standardu za pomoci facilitátorů (musí být seznámen s oděvy, které má k dispozici, včetně jejich uložení, barvy oblečení, oblečení přizpůsobit postižení, musí mít své bezpečkové potraviny umístěny na stejném místě v lednici a nákup bezpečkových potravin, který zajišťuje matka spadá do základní životní potřeby o domácnost, **musí mít své hygienické potřeby na stejném místě, používat nádobu se zvukovou signalizací pro nalévání horkých nápojů, nápoje přenášet v ne plně nalitém šálku, použít indikátor barev pro nevidomé, není každodenní potřeba mytí vlasů, k holení použít elektrický strojek, potřebuje pouze upozornění při možném event. znečištění oděvu, přičemž péče o prádlo byla uznání v ZŽP péče o domácnost***“ (pozn. – zvýraznění doplnil soud). V rámci posudkového hodnocení se posudková komise k nezvládaným životním potřebám vyjádřila obdobně jak bylo citováno výše. Směrem k tělesné hygieně se konkrétně vyjádřila toliko v části věnující se posudkům vypracovaným lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Most a vyjádření žalobce k posudku ze dne 14. 8. 2023, kdy pouze shodně uvedla, že „*musí mít své hygienické potřeby na stejném místě* [...] *není každodenní potřeba mytí vlasů*“. Výše uvedené hodnocení posudkové komise v Ostravě považuje soud za nejasné, nedostatečné, a především za nepřesvědčivé. K žalobcem konkrétně namítanému nezvládnutí aktivity holení posudková komise uvedla obecné konstatování: použití elektrického holícího strojku, a to

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

bez bližšího odůvodnění. K poznámce komise, že je nutné mít hygienické potřeby na stejném místě soud opět musí podotknout, že komise hodnotila možnost zvládat osobní potřebu hygieny bez bližšího odůvodnění pouze v domácím prostředí. Nijak nezhodnotila, že může reálně v běžném životě vznikat potřeba hygienických úkonů i jinde než v domácnosti. S ohledem na shora uvedené, není dle soudu posudek ve vztahu k základní životní potřebě tělesná hygiena jasný a srozumitelný.

44. Žalovaný v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí se pokusil odstranit deficit posudku týkající se schopnosti holení u žalobce s tím, že žalobce nemá postižené horní končetiny a nedokonalé oholení může zjistit pohmatem. Tento postup dle soudu nemůže odstranit deficit lékařského posudku, protože k tomu nemá příslušnou kompetenci. Ani argumentace žalovaného však nestaví na jisto, že žalobce zvládne pohmatem zjištěné nedokonalé oholení strojkem v požadovaném standardu odstranit.
45. Soud shrnuje, že se žalovaný neměl spokojit s nedostatečně resp. nepřesvědčivě odůvodněným posudkem posudkové komise v Ostravě ze dne 30. 11. 2023 a měl požadovat jeho doplnění. Na základě výše uvedeného soud dospěl k závěru, se posudek posudkové komise v Ostravě ze dne 30. 11. 2023 (jakož ani posudek posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 14. 8. 2023) nelze považovat za úplný a přesvědčivý a žalovaný pochybil, pokud jej učinil rozhodným podkladem žalobou napadeného rozhodnutí. V této skutečnosti soud spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
46. Nad rámec odůvodnění soud poznamenává, že posudek posudkové komise v Ostravě je značně nepřehledný, neboť posudková komise se k jednotlivým životním potřebám nevyjádřila uceleně a systematicky, ale vždy toliko v reakci na jiný podklad ve správním spise – sociální šetření, předchozí lékařské posudky, odvolání či vyjádření žalobce k posudku posudkové komise v Ústí nad Labem (viz posouzení k základní životní potřebě tělesná hygiena).
47. Soud podle § 52 odst. 1 s. ř. s. neprovedl žalobcem navrhovaný důkaz vyjádřením prof. MUDr. B., Ph.D., ze dne 19. 4. 2022, lékařskou zprávou MUDr. B. ze dne 3. 4. 2024, lékařskou zprávou MUDr. V. ze dne 10. 6. 2025 a nenechal vypracovat znalecký posudek, a to pro nadbytečnost, jelikož žalobou napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné a provedení těchto důkazů by bylo předčasné a neúčelné.
48. Vzhledem k výše učiněným závěrům tak soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. bez jednání pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů. Tato vada řízení umožnila soudu rozhodnout bez jednání, ačkoli žalobce konání ústního jednání požadoval. Soud současně v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku ohledně splnění požadavku na dostatečné zdůvodnění správního rozhodnutí a ohledně požadavku na dostatečné zjištění stupně závislosti žalobce na pomoci jiné osoby spolu s jeho náležitým promítnutím ve správním spise.
49. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud na základě obsahu soudního spisu podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci plný úspěch, a proto má proti žalovanému právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení, jež sestávají z nákladů zastoupení advokátkou, a to v souladu s vyhláškou č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění účinném do 31. 12. 2024 (dále jen „advokátní tarif“).

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

Náklady zastoupení advokátkou jsou tvořeny odměnou 2 000 Kč za dva úkony právní služby po 1 000 Kč – převzetí a příprava zastoupení a seps žaloby [§ 7 bod 3, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu] a paušální náhradou hotových výdajů ve výši 600 Kč, představující 300 Kč za každý z těchto úkonů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkové náklady řízení tedy činí celkem 2 600 Kč. Soud nepřiznal náklady za podání ze dne 3. 4. 2024 a 19. 6. 2025, neboť v těchto podáních nejsou uvedeny žádné nové rozhodné skutečnosti, a přiložené lékařské zprávy byly vyhotoveny až po vydání napadeného rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 18. listopadu 2025

Mgr. Václav Trajer v..r
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.